

Voortgangsrapportage Europa

provincie Drenthe

Inleiding

Voor u ligt de Rapportage Europese projecten. U heeft verzocht meer inhoudelijk inzicht te geven in de projecten die wij met Drentse en Europese middelen financieren. In de jaarrekening 2018 vindt u de financiële verantwoording. In deze rapportage laten wij zien welke projecten er zijn gestart, welke projecten er lopen en wat deze projecten gebruiken aan subsidie. Dat doen we per Europees Fonds. De fondsen hebben allemaal een eigen werkwijze en nog belangrijker, ze dienen een eigen doel.

Wij willen optimaal en op een strategische manier gebruik blijven maken van de kansen die Europa ons biedt om provinciale beleidsdoelen te bereiken. De Europese Commissie stelt voor de programmaperiode 2014 - 2020 vele miljarden aan Europese middelen beschikbaar om de doelstellingen die staan beschreven in de Europa 2020 strategie te verwezenlijken.

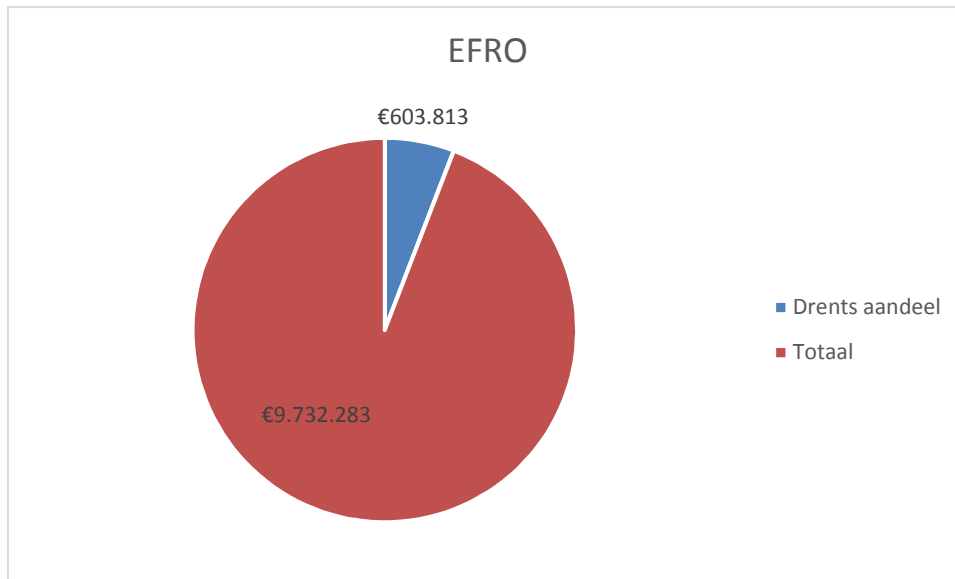
De doelstellingen zoals aangegeven in onder meer De economische koers 2016-2019 sluiten perfect aan bij de doelstellingen uit de Europa 2020 strategie (slimme, duurzame en inclusieve groei) en biedt kansen om met behulp van de Europese cofinanciering de Drentse doelstellingen te verwezenlijken. In het visiestuk "Koers in onzekere tijden" hebben wij aangegeven dat we het economisch beleid richten op de cofinancieringsmogelijkheden van het Europees beleid. Om in te kunnen spelen op de goede mogelijkheden in de nieuwe EU periode (2014 – 2020), is destijds voorgesteld een Cofinancieringsreserve Europa te vormen met een startvermogen van € 24 miljoen. Goed inspelen op cofinancieringsmogelijkheden van Europees beleid vergt meer maatwerk. Dit betekent dat wij ook zelf meer actief kansen zoeken en creëren. Hiervoor is de Cofinancieringsreserve Europa een belangrijk middel.

Het zogenoemde multipliereffect van elke geïnvesteerde euro maken de Europese middelen tot belangrijke impuls gelden voor de provincie. De Europese middelen zijn een katalysator bij het stimuleren van vooral het bedrijfsleven en Triple Helix partners om te innoveren en innovatiekracht te verbinden met belangrijke en actuele maatschappelijke opgaven.

Het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) is de motor van de Drentse economie. Meer dan 95% van het Drentse bedrijfsleven is MKB. Voor deze ondernemers zet de provincie zich in om een uitnodigend en aantrekkelijk vestigingsklimaat te creëren. Dit doen we door ondernemers ruimte te bieden, de innovatiekracht van het MKB te stimuleren en de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten en overheden te faciliteren. En daar gebruiken we onder meer Europese gelden voor. Per fonds ziet u hoe groot het Drentse aandeel is ten opzichte van het totaal. Dat laat zien dat een kleine Drentse bijdrage veel ander geld, zoals Europees geld, lostrekt. We laten u zien welke projecten we in welk fonds realiseren om op die manier een bijdrage te leveren aan de Drentse doelstellingen. De bijdrage vanuit de cofinancieringsreserve is altijd maximaal de helft van de Drentse bijdrage, dit hebben we zo in ons spelregelkader met u afgesproken. De cofinancieringsreserve Europa is belangrijk voor het realiseren van de projecten.

OP EFRO

Stand van zaken OP EFRO 2014-2020 Noord-Nederland

Bijdrage van de provincie Drenthe ten opzichte van de totale omvang van het project / openstelling voor 2018

Programma als geheel voor Noord-Nederland

Het Operationeel Programma EFRO (OP EFRO) Noord-Nederland heeft een looptijd van 2014 tot en met 2020. In die periode moet het beschikbare budget aan EFRO-middelen van € 103,5 miljoen te zijn toegekend aan projecten. In 2018 is er voor € 39,2 miljoen aan gerealiseerde investeringen behaald waarmee er 171 ondernemingen zijn gerealiseerd.

Algemene lijn is dat het programma na een stroeve aanloop op stoom is gekomen, maar dat er nog hard doorgewerkt moet worden om het programma als geheel goed uitgevoerd te krijgen. Om nog meer projectinitiatieven van de grond te krijgen heeft het SNN in 2018 het initiatief gelanceerd om een zogenaamde Matrix-tafel in het leven te roepen. Aan die tafel zitten onder meer de 3 provincies, Hbo-instellingen, RUG en NOM. Doel van dat initiatief om projecten een platform te bieden waar men ideeën kan toetsen aan de mogelijkheden van het OP EFRO.

Drentse aandeel in OP EFRO

Om de toekenningen per provincie inzichtelijk te maken heeft SNN ervoor gekozen om projecten waarvan 70% of meer van de kosten in één provincie worden gemaakt toe te rekenen aan die betreffende provincie. Zijn de kosten gelijkmatiger verdeeld over de provincies, dan wordt het project aangemerkt als noordelijk.

Van de zogenaamde 'provinciale' projecten komt in euro's uitgedrukt circa € 6,8 miljoen in Drenthe terecht. Dat is ongeveer 15% van de totale provinciale projecten.

In de als noordelijke bestempelde projecten komt circa 20% van de EFRO-middelen terecht in Drenthe. Ten opzichte van de stand per eind 2017 kan worden geconstateerd dat het Drentse aandeel in het OP EFRO stijgt. Wel is het zo dat het blijven aanjagen van initiatieven noodzakelijk blijft om 'ons aandeel' te kunnen laten toenemen.

	Projecten	Provincie	Totaal
1	DroneHub Groningen Airport Eelde	€ 90.950 *	€ 2273.450
2	Circulaire biopolymeren waardeketens voor PHA en cellulose	€ 83.333 *	€ 2.630.000
3	LOFAR 2-20's	€ 113.940 *	€ 1.672.929
4	From PET waste tot sustainable polymester specialties	€ 315.590 *	€ 3.155.904
		€ 603.813	€ 9.732.283

*50% tlv VES – 50% tlv Reserve cofinanciering EU

1. Dronehub

De stichting DroneHub Groningen Airport Eelde is een samenwerkingsverband van bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Doelstelling van het project is het realiseren van een innovatiecluster dat marktinnovaties en marktintroductie van nieuwe producten en/of diensten van MKB-ers op het gebied van drones, dronetoepassingen en dronetechologie stimuleert en versnelt door het bieden van een testfaciliteit in een realistische omgeving, een kennisnetwerk en competenties, waarbij het oplossen van maatschappelijke uitdagingen ook een doel is. De kracht van het project zit in de noodzaak, de unieke propositie, de compleetheit van het innovatiecluster, de diversiteit aan samenwerkende partijen en het netwerk.

De provincies Groningen en Fryslân hebben elk ingestemd met een bijdrage van € 68.203,-.

2. Circulaire biopolymeren waardeketens voor PHA en cellulose

Het project Circulaire waardeketens voor Poly Hydroxy Alkanoaten (PHA) en cellulose is door de Deskundigencommissie van het SNN positief beoordeeld. Er is een hoge score toegekend van 90 punten, 100 punten is de maximale score. Voor een gedetailleerde onderbouwing van deze score zie bijlage 1. De positieve beoordeling is voorgelegd aan de SNN Bestuurscommissie EZ, zij hebben op 28 november 2017 ingestemd met het voorstel.

Het project is een aanvraag van het samenwerkingsverband Biobased Economy Region Northern Netherlands (BERNN), een samenwerkingsverband rond Bio Based Economy (BBE) van de drie Noordelijke Hogescholen en de RUG samen met 9 MKB bedrijven, 3 grootbedrijven en een onderzoeksinstituut. Het betreft het gezamenlijk ontwikkelen van 2 circulaire waardeketens voor de biopolymeren cellulose en PHA, ingestoken vanuit de vraag- en applicatiekant.

3. LOFAR 2

LOFAR is een belangrijke radiotelescoop die ontwikkeld is door ASTRON. Deze bestaat uit stations in Noord-Nederland, Duitsland, Polen, Engeland, Frankrijk, Zweden en Ierland. LOFAR is en blijft aanvullend op de nieuwe internationale radiotelescoop SKA.

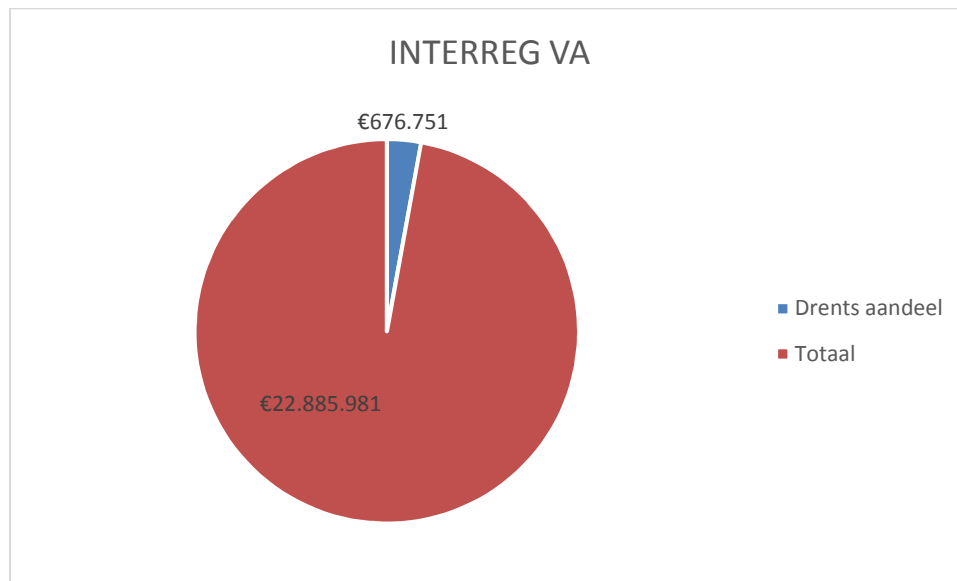
Vanaf ca. 2020 zal geïnvesteerd worden in de upgrade van bestaande en in nieuwe velden van LOFAR in Europa en Noord-Amerika: LOFAR 2. Hiervoor is extra kennis nodig op het gebied van elektronica om de prestaties te verbeteren. Ook moet de energievoorziening verduurzaamd worden. Ook het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap draagt bij aan dit project met € 30 miljoen euro.

4. From PET to waste

Een consortium, bestaande uit Cumapol, Morssinkhof Plastics, DSM Niaga, Dufor Resins en NHL Stenden gaat een project doen gericht op het chemisch recyclen van verschillende afval polyester feedstocks in een pilotplant. Chemische recycling is een nieuwe ontwikkeling. Tot op heden vindt wel mechanische recycling plaats, maar het probleem daarbij is dat niet alle kleine verontreinigingen en kleurstoffen verwijderd worden. Bij chemische recycling kan dat wel, waardoor een groter deel na recycling hergebruikt kan worden. De CO2 footprint ligt daardoor veel lager.

INTERREG VA: HET FUNDAMENTELE BELANG VAN EEN KRACHTIG DUIJS-NEDERLANDS SAMENWERKINGSPROGRAMMA LANGS DE GRENDS.

Bijdrage van de provincie Drenthe ten opzichte van de totale omvang van het project / openstelling voor 2018

Samenwerking over landsgrenzen zorgt voor aanzienlijke economische groei en samenhang in Europa. De Europese Unie heeft daarom in 1990 het programma Interreg gestart om samenwerking en kennisuitwisseling te bevorderen tussen de lidstaten. Het huidige vijfde Interreg A programma loopt tot en met het jaar 2020, waarna een nieuwe periode zal starten.

Interreg Deutschland-Nederland is door de jaren heen steeds effectiever geworden in het oplossen van grensproblemen en het bij elkaar brengen van Duitse en Nederlandse partijen. Samenwerking aan de grens draait om vertrouwen en begrip voor elkaars structuren en uitdagingen. In de Europese programmaperiode 2014- 2020 staat hiervoor een bedrag van ca. € 220 miljoen ter beschikking dat de partners binnen Interreg aanvullen tot ca. 440 miljoen Euro.

Een aantal feiten:

- 460 km grens
- 12.000.000 inwoners
- 24 universiteiten
- +/- 40.000 grensarbeiders
- € 222.000.000 EU Budget

De doelstellingen die met deze middelen in de huidige periode worden nagestreefd zijn:

- **Prioriteit 1** » het vergroten van de innovatiekracht in de grensregio (Thema's: High Tech Systems & Materials (HTSM), Agribusiness & Food, Health & LifeSciences, Energie & CO2-arme economie en Logistiek.
- **Prioriteit 2** » het wegnemen van de grens als barrière

	Projecten	Provincie	Totaal
1	Food 2020 Fase 2	€ 30.000	€ 4.461.059
2	Kontaktloos Laden	€ 33.200	€ 2.199.640
3	Common Care	€ 50.000	€ 1.080.000
4	Bio-Economie - Groene Chemie	€ 151.172	€ 6.668.319
5	Sereh	€ 59.531	€ 1.488.290
6	Arbeidsmarkt Nord - Arbeidsmarkt Noord 2.0	€ 126.548	€ 4.501.293
7	Grenscultuur	€ 38.800	€ 388.800
8	Zonder Grenzen 2.0	€ 37.500	€ 450.000
9	Geopark	€ 150.000	€ 1.648.580
		€ 676.751	€ 22.885.981

Resultaten op een rij:

- 576 ondernemingen die geholpen worden om producten op de markt te brengen
- 861 ondernemingen die samenwerken met onderzoeksinstellingen
- 872 ondernemingen die subsidie ontvangen hebben
- 28.012 personen die een individueel advies ontvangen hebben
- 27.127 deelnemers aan grensoverschrijdende initiatieven

Subsidiebijdrage van Drenthe Interreg VA periode: € 1. 737.000 subsidie vanuit de provincie Drenthe beschikbaar gesteld. Periode is van 2014-2020, peildatum is: 17-01-2019.

De projecten zijn:

Food 2020 fase 2

Inhoudelijk hoort het project bij de prioriteit "verhoging van het grensoverschrijdend innovatievermogen in het programmagebied" en de specifieke doelstelling "verhoging van de producten procesinnovatie in de voor de grensregio relevante sectoren". Bovendien zijn de activiteiten in het project georiënteerd aan de thematische zwaartepunten van het Strategisch Initiatief "Agrobusiness & Food".

Kontaktloos Laden

Het project "Kontaktlo(o)s Laden" heeft tot doel het ontwikkelen en vervolgens demonstreren van innovatieve producten en diensten rond contactloze oplaadsystemen voor elektrische vervoermiddelen. In het project werken 13 (MKB-)bedrijven, ondersteund door 3 overheden, aan de ontwikkeling van verschillende demonstrators met verschillende vermogens. Met dit uitgangspunt richt het project zich op de prioriteit "verhoging van het grensoverschrijdend innovatievermogen in het programmagebied" en de specifieke doelstelling "verhoging van de product- en procesinnovatie op het gebied van CO2-reducerende technologieën".

Common Care

Common Care behelst het ontwikkelen van een duurzame infrastructuur voor grensoverschrijdende gezondheidszorg evenals de verbetering van de toegankelijkheid en het doelmatig gebruik van het zorgaanbod in de EDR. Dit zal tot stand komen door samenwerking tussen zorginstellingen in Noord

Nederland en in Nedersaksen. Centraal in het project staat de opbouw van een euregionale zorgregio voor geplande zorg door samenwerking over de grens op vlak van innovatieve preventie, diagnostiek en behandeling.

Bio-Economie - Groene Chemie

Het project "Bio-Economie - Groene Chemie" richt zich meer als voorheen op de groene chemie, dit betekent onder andere nieuwe projecten in relatie tot inhoudstoffen uit bijvoorbeeld plantmateriaal en vetzuren. Dit betekent ook dat er andere bedrijven en hogescholen gaan deelnemen (voorbeelden van nieuwe deelnemers zijn de Hochschule Emden en de Hanze Hogeschool). Productontwikkeling in relatie tot natte teelten (paludicultuur) is een nieuw thema, ontstaan uit de noodzaak om veengebieden meer te vernatten maar ook economisch renderend te laten zijn.

SEREH

Met het SEREH-project willen de gemeente Emmen en de stad Haren (Ems) de randvoorwaarden scheppen voor de realisatie van een decentrale grensoverschrijdende elektriciteits- en energiemarkt. Dat zou in Europa uniek zijn. Op basis van het project moet worden vastgesteld of stroom uit hernieuwbare energieën op een niveau lager dan het niveau van het transportnet grensoverschrijdend kan worden uitgewisseld en beheerd.

Arbeidsmarkt Noord 2.0

Het project stimuleert de ontwikkeling van één grensoverschrijdende sociaaleconomische regio waarin de kansen op arbeids- en onderwijsmarkt grensoverschrijdend benut worden. Een gebied waar inwoners, onderwijs en bedrijfsleven samenwerkt zodat de EDR als één dynamische regio functioneert. Hierdoor is de regio beter in staat in te spelen op veranderingen op sociaal en economisch vlak en kan de concurrentiepositie worden versterkt.

Grenscultuur

Naar aanleiding van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018 wil de Emsländische Landschaft samen met haar projectpartners het immateriële cultureel erfgoed van de regio's Emsland, Grafschaft Bentheim en Provincie Drenthe sterker onder de publieke aandacht brengen. Daartoe hebben belanghebbenden uit Nederland en Duitsland gemeenschappelijke werkgroepen gevormd, teneinde thema's van het cultureel erfgoed in grensoverschrijdend perspectief te bewerken.

Zonder Grenzen 2.0

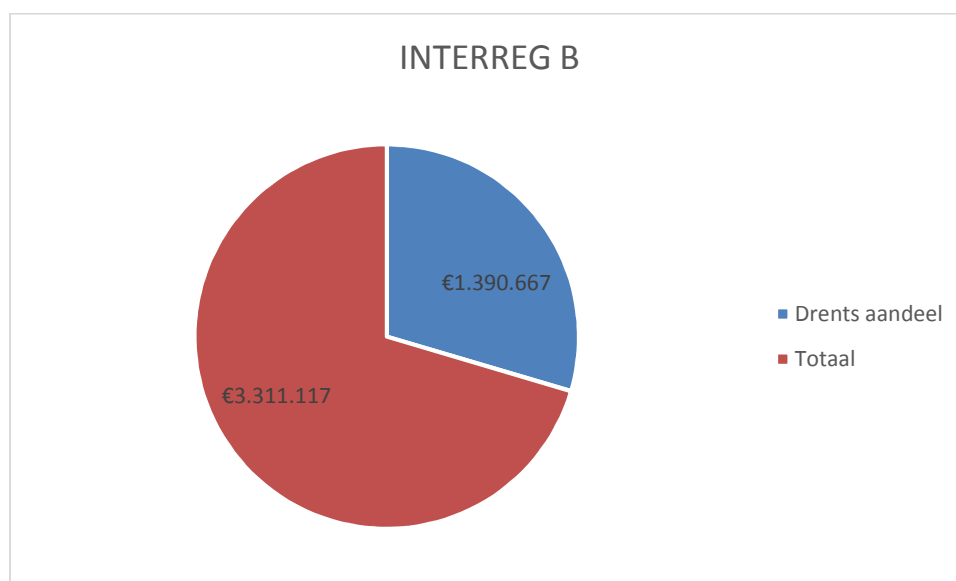
Op velerlei terrein is er een gebrek aan informatie/kennis over hoe de wereld aan de andere zijde van de grens in elkaar zit. Zowel de traditionele media (TV, pers) als de sociale media steken nauwelijks de grens over. Dat belemmert de autonome groei van het onderlinge contact. Verbetering van de grensoverschrijdende communicatie is echter een belangrijke voorwaarde voor de versterking van de culturele, maatschappelijke en economische samenhang in het grensgebied. Met dit project wordt de samenwerking tussen een aantal mediaorganisaties in het noordelijke grensgebied, na een aanloopperiode via enkele pilotprojecten, verder uitgebouwd.

UNESCO Global Geopark Cooperation DE/NL

Het Duits-Nederlandse programmagebied bezit sinds begin 2016 twee UNESCO Global Geoparken, het Geopark TERRA vita aan Duitse zijde en het Geopark De Hondsrug aan Nederlandse zijde, het enige in Nederland. UNESCO Global Geoparken onderscheiden zich door hun bijzondere geologische, archeologische, ecologische en culturele waarde. Het project 'UNESCO Geopark Coöperatie DE/NL' streeft naar een nauwe samenwerking van beide Geoparken op de ontwikkelingsgebieden infrastructuur, producten, educatie, marketing en structuren. Met een consortium van acht projectpartners wordt op deze gebieden in de komende jaar een aantal maatregelen uitgevoerd. Doel is de duurzame ontwikkeling en verfijning van de profielen van beide Geoparken met behulp van grensoverschrijdende samenwerking.

INTERREG B en Europe projecten

Bijdrage van de provincie Drenthe ten opzichte van de totale omvang van het project / openstelling voor 2018

De provincie Drenthe is een actieve partner in deze projecten met 8 gehonoreerde projecten in de Interreg B Noordzee (NSR) en 2 in Europe. We laten daarmee zien dat we een gewaardeerde, betrouwbare partner zijn en halen daarmee een aanzienlijk bedrag en kennis naar Drenthe. Deze projecten kunnen alleen worden uitgevoerd en toegekend wanneer ze aansluiten op het beleid van de provincie. Daarmee is de eigen inbreng van de provincie ook gelijk gewaarborgd.

De gehonoreerde projecten zijn:

Project	Provincie	Totaal
TOPSOIL	€ 263.000	€ 526.000
G PATRA	€ 162.500	€ 325.000
SURFLOGH	€ 250.000	€ 700.000
IN FOR CARE	€ 130.500	€ 261.000
LIKE	€ 125.000	€ 250.000
HYTREC2	€ 190.000	€ 380.000
BLING	€ 124.000	€ 248.000
C5A	€ 75.000	€ 150.000
OSIRIS	€ 32.720	€ 218.135
RURAL GROWTH	€ 37.947	€ 252.982
Totaal	€ 1.390.667	€ 3.311.117

De projecten zijn:

TOPSOIL

Het TOPSOIL-project onderzoekt de mogelijkheden om de bodem te gebruiken om huidige en toekomstige wateruitdagingen op te lossen. Het brengt de ondergrond in kaart en vindt oplossingen voor klimaat gerelateerde bedreigingen, zoals overstromingen en droogte, maar ook de daar aan gerelateerde problemen op het gebied van de waterkwaliteit. Binnen het project wordt samen gewerkt met andere regio's, waterschappen, onderzoeksinstituten en natuurorganisaties uit Denemarken, Duitsland, België en Groot-Brittannië.

G PATRA

Green PAssenger Transport in Rural Areas. Groen personenvervoer in landelijke gebieden - is een consortium van 13 partners uit heel Europa die tot doel hebben om te zoeken naar oplossingen voor duurzaam vervoer in plattelandsgebieden. De provincies Drenthe en Groningen werken binnen dit project samen met Publiek Vervoer om te kijken naar mogelijkheden om de CO2 uitstoot van het doelgroepenvervoer te reduceren. Het project, dat tot 2021 loopt, wordt in samenwerking met partners uit het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Denemarken, Duitsland, Noorwegen en België.

SURFLOGH

Het Interreg project SurfLogh (Smart URban Freight LOGistic Hubs) richt zich op het groen en efficiënt inrichten van de logistieke systeem binnen het regionale netwerk. Drenthe is in "the Lead" bij dit project. Zij nemen daarmee de verantwoordelijkheid op zich voor een goede samenwerking en uitvoering van dit project.

IN FOR CARE

In For Care streeft naar innovatie in dienstverlening door het optimaliseren van informele en formele netwerken om deze uitdagingen aan te gaan.

Het onderzoekt nieuwe coöperatieve manieren waarop de markt, het publiek en de civiele sector antwoorden zullen geven op de sociale eisen en de informele netwerken zullen versterken door middel van nieuwe technologieën.

LIKE

In Like gaan we een digitale innovatiecultuur opbouw voor een beter contact met burgers. Dit doen we aan de hand van de volgende vragen

Hoe kunnen we digitale verbeteringen gebruiken om onze openbare dienstverlening te innoveren?
Hoe kunnen we verzamelde gegevens opnemen voor innovatieve oplossingen voor regio's / gemeenten? En hoe draagt dit allemaal bij aan het perspectief van de burger op openbare dienstverlening?

HYTREC2

Het HyTrEc 2-project brengt acht organisaties samen met een interesse of ervaring in waterstof vervoersmogelijkheden om samen te werken aan de ontwikkeling van een strategie en initiatieven binnen de Noordzee regio. Dit zal het verdere gebruik van waterstofcelbrandstof elektrische voertuigen (FCEV's) in de Noordzee regio ondersteunen.

BLING

Blockchain-enabled systemen zullen overheden in staat stellen om een reeks nieuwe oplossingen en service-ontwerpen aan te bieden die de mogelijkheid hebben om de relatie tussen overheden, burgers en MKB te herdefiniëren op het gebied van transparantie, vertrouwen en gegevensuitwisseling. In BLING gaan we uitzoeken hoe en wat mogelijk is.

C5A

Het Noordzeegebied wordt geconfronteerd met een significante toename van de frequentie en ernst van overstromingen als reactie op de klimaatverandering. Overstromingsbeheerbenaderingen moeten zich dringend aanpassen aan deze nieuwe realiteit om mensen veilig te houden, het milieu gezond en onze economieën welvarend.

Om aan deze uitdaging het hoofd te bieden, wil het project 'Cluster for Cloud to Coast Climate Change adaptation' (C5a) een cloud-to-coast-aanpak bieden voor het beheersen van overstromingsrisico's. Door gebruik te maken van de resultaten van zeven lopende Interreg Noordzeeregio-projecten en die te toetsen in een aantal nieuwe pilots, kan C5a zorgen voor een aanpak die zowel evidence-based als praktisch is.

INTERREG EUROPE

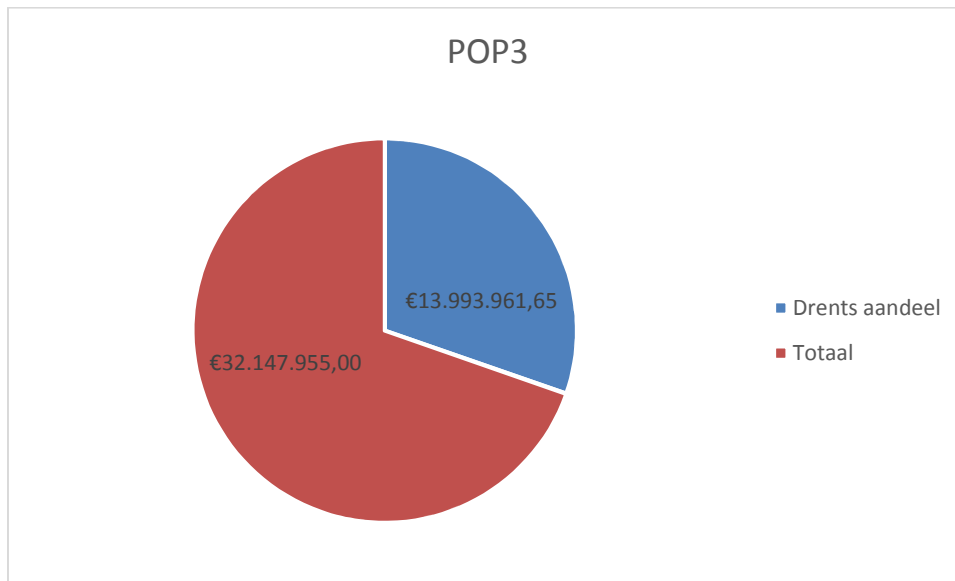
OSIRIS

OSIRIS is een Interreg Vc project dat gaat over kennis delen over en het bevorderen van Sociale Innovaties in de regionale economische strategie. Dit project voltrekt zich in Zuidoost-Drenthe waar de LAG stakeholder is en ook projecten initieert die passen binnen de strategie van OSIRIS

RURAL GROWTH

We stimuleren MKB in de toeristische sector van Zuidwest Drenthe om te innoveren en te verduurzamen. Fase 1 is afgerond met oplevering Actieplan voor Zuidwest Drenthe. In het actieplan is o.a. gebruik gemaakt van voorbeelden in andere perifere toeristische regio's in 5 andere Europese landen.

POP3 - SUBSIDIES VOOR PLATTELANDSONTWIKKELING

Bijdrage van de provincie Drenthe ten opzichte van de totale omvang van het project / openstelling voor 2018

Veehouderij en landbouw zijn erg belangrijk voor de economie van Drenthe. Om ook in de toekomst sterk te staan met deze agrarische sector, investeert de Provincie in innovatie en duurzaamheid en een leefbaar platteland. Zodat het hier goed leven, wonen en werken is.

Doel & budget tot 2020

In totaal is € 54 miljoen subsidie beschikbaar voor een duurzame en concurrerende agrarische sector en een leefbaar platteland. Dit geld is beschikbaar voor:

- Innovatie, verduurzaming en concurrentiekracht
- Natuur en landschap
- Verbetering van de waterkwaliteit
- Verbetering van leefbaarheid en economie

Afhankelijk van de aanvraag, wordt 25 tot 100 procent van een aanvraag gesubsidieerd.

De systematiek van POP is anders dan de voorgaande Europese Fondsen. Bij POP is sprake van een openstelling van een subsidiemaatregel. Daar kunnen publiek en private instellingen een voorstel voor indienen.

In 2018 zijn de volgende maatregelen opengesteld:

Projecten	PROVINCIE	TOTAAL (PLAFOND)
Openstellingsbesluit Trainingen, workshops, ondernemerscoaching en demonstraties 2018	€ 250.000,00	€ 500.000,00
Openstellingsbesluit POP3 investeringen in infrastructuur landbouwbedrijven 2018 Drenthe	€ 800.000,00	€ 1.600.000,00
Niet-productieve investeringen voor herstel- of inrichtingsmaatregelen voor biodiversiteit 2018	€ 5.010.000,00	€ 10.020.000,00
Openstellingsbesluit niet-productieve investeringen voor hydrologische maatregelen PAS 2018	€ 4.986.379,00	€ 9.972.758,00
Fysieke investeringen voor industriële verwerking van agrarische producten (zetmeelaardappelen) Veenkoloniën 2018	€ 0,00	€ 1.000.000,00
POP3 Openstellingsbesluit Samenwerking in het kader van het EIP 2018	€ 520.433,00	€ 1.040.866,00
Samenwerking voor innovaties Melkveehouderij Drenthe 2018	€ 750.000,00	€ 1.500.000,00
Uitvoering van LEADER projecten Zuidoost Drenthe 2018-1	€ 250.000,00	€ 500.000,00
Uitvoering van LEADER projecten Zuidwest Drenthe 2018-1	€ 250.000,00	€ 500.000,00
Uitvoering van LEADER projecten Zuidoost Drenthe 2018-2	€ 250.000,00	€ 500.000,00
Uitvoering van LEADER projecten Zuidwest Drenthe 2018-2	€ 250.000,00	€ 500.000,00
Totaal	€ 13.316.812,00	€ 27.633.624,00

Deze openstellingen zijn nog allemaal niet volledig afgerond, het totaal aantal beschikkingen en het beschikte bedrag is daardoor nog niet bekend.

Trainingen, workshops, ondernemerscoaching en demonstraties 2018

Deze openstelling is gericht op trainingen, workshops, ondernemerscoaching en demonstraties op het gebied van één of meerdere van de volgende thema's: natuurinclusieve landbouw, kringlooplandbouw, precisie landbouw en ontwikkelagenda melkveehouderij.

Investerings in infrastructuur landbouwbedrijven 2018 Drenthe

Deze openstelling is gericht op investeringen in het landelijk gebied die bijdragen aan de verbetering van de verkaveling van de landbouwbedrijven en de daarbij behorende toegankelijkheid, bodemgesteldheid, waterhuishouding. Het gaat daarbij om de volgende concrete acties:

- a) projecten gericht op draagvlakontwikkeling, inhuur van kavelruil-coördinatoren en andere experts, opstellen en uitvoeren van verkavelingsplannen en verkavelingsprocedures, vacatiegelden voor gebiedscommissies, kadaster- en notariskosten en projectmanagement.

In verband met de verbetering van de verkavelingsstructuur van landbouwbedrijven:

- b) investeringen om kavels beter bewerkbaar en bereikbaar te maken zoals: graven en dempen van sloten, met elkaar verbinden van percelen, aanpassen van drainage, aanleg of verbetering van dammen en kavelpaden, aanpassen van het wegenstelsel en aanpassen van de waterhuishouding.

Niet-productieve investeringen voor herstel- of inrichtingsmaatregelen voor biodiversiteit 2018

Deze openstelling is gericht op niet-productieve investeringen die betrekking hebben op de maatregelen zoals beschreven in het Programma Natuurlijk Platteland en daardoor de biodiversiteit binnen het Natuurnetwerk Nederland in de provincie Drenthe versterken. Subsidie wordt uitsluitend verstrekt voor niet-productieve investeringen met een aangetoonde directe link met de landbouw.

Niet-productieve investeringen voor hydrologische maatregelen PAS 2018

Deze openstelling is gericht op niet-productieve hydrologische maatregelen PAS met een aangetoonde link met de landbouw

Fysieke investeringen voor industriële verwerking van agrarische producten (zetmeelaardappelen) Veenkoloniën 2018

Deze openstelling is gericht op fysieke investeringen bij de verwerker van zetmeelaardappelen, welke investeringen tot meerwaarde leiden voor zowel de verwerker als de telers van de zetmeelaardappelen door het verhogen van de toegevoegde waarde van de zetmeelaardappelen. De investeringen hebben betrekking op de (eerste) toepassingen van nieuwe technieken, producten of processen. Het gaat onder andere om het verbeteren van de ingangsccontroles bij de verwerker (zoals beeldherkenning en andere nieuwe technieken) om onder meer de eiwitsamenstelling in de zetmeelaardappelen te kunnen bepalen, met als doel een verdere kwaliteitsverbetering in de zetmeelaardappelen

POP3 Openstellingsbesluit Samenwerking in het kader van het EIP 2018

Deze openstelling richt zich op het uitvoeren innovatieprojecten die bijdragen aan een of meer van de volgende onderwerpen:

- a. verduurzaming van de grondgebonden melkveehouderij in Noord-Nederland of
- b. het ontwikkelen van een economisch verdienmodel voor een duurzame landbouw in het Nationaal Landschap Drentsche Aa of
- c. het verwaarden van plantinhoudsstoffen of
- d. teelt van nieuwe gewassen, landbouwproducten, het ontwikkelen van (korte) ketens en het sluiten van kringlopen, circulaire economie

Samenwerking voor innovaties Melkveehouderij Drenthe 2018

Deze openstelling is gericht op het uitvoeren van een innovatieproject dat bijdraagt aan een of meer van de vier doelstellingen uit de Ontwikkelagenda Melkveehouderij.

Uitvoering van LEADER projecten Zuidoost Drenthe 2018

Deze openstelling is gericht op de uitvoering van concrete acties die passen binnen de LOS Zuidoost-Drenthe.

Uitvoering van LEADER projecten Zuidwest Drenthe 2018

Deze openstelling is gericht op de uitvoering van concrete acties die passen binnen de LOS Zuidwest-Drenthe.